

Ez az élet a mindenáron való gazdasági növekedést, az egyre több kocsi, szállodát, elektronikus játékszert, kozmetikai cikket, vásári szemetet, növekvő pazarlást, a természeti források felélését, levegőnk, vizeink, talajunk szennyezését, minden életfeltételünk gyorsuló pusztítását, a jövő nemzedékekkel szembeni felelőtlen önzést, azok nyomorba döntését jelenti.

Vannak népek, közösségek, emberek, akik más módon élnek, nem akarják átvenni az ipari vallást, hanem ősi hagyományaikat, hitüket követik: az Amazonas-medence indiánjai, Ausztrália vagy Ázsia egyes népei. Vannak vallási közösségek, amelyek évszázadok óta élik hagyományos életüket Észak-Amerikában, Európában, vagy bárhol a világon. De vannak olyanok is, akik egyszerűen megcsömöröltek a rohanástól, az öncélú vetélkedéstől, az eszményesített "létért való küzdelemtől", habzsolástól, és az önkéntes egyszerűséget választva, kisebb közösségekben szellemileg-lelkileg tartalmas életet élnek, családjuk, barátai, a közösség tagjaival egyetértve. Azt vallják, hogy nemcsak a vetélkedés, hanem az egymásért élés is emberi tulajdonság (1976-ban a Stanford Egyetem egy tanulmánya 4-5 millióra becsülte azon felnőtt amerikaiak számát, akik csökkentették jövedelmüket, felhagytak korábbi fogyasztói életmódjukkal, az önkéntes egyszerűség elvei szerint.)

Balassa Péter írta nemrég: "Saját "harmadik" út pillanatnyilag a magyar társadalom számára nem lehetséges, mert elszigetelődne és még inkább működésképtelen lenne, hiszen ezt a saját "harmadik" utat egész Európának vagy a Földnek kellene megtalálnia". Írta ezt a szerző annak ellenére, hogy - mint írásának további részéből is kiderül - sokkal rokonszenvesebbek számára a "posztmodern" eszmék. De hát akkor mindez csak utópia, semmit sem tehetünk? Meg kell várnunk, amíg mindenki a "harmadik útra" lép? Mikor és mitől? Vagy az önkéntes egyszerűséget hirdetőknak meg kell kísérelniük, hogy saját életüket éljék? Nem úgy van-e ez, mint amikor 2550 évvel ezelőtt indiai remeték, koldusok várták új tanítójukat, aki egy fiatal nemes, Sakjamuni személyében eljött közéjük, vagy 1990 éve a zsidóság és nemcsak a zsidóság valamiféle más életeszményt igényelt, mint az uralkodó "ideológia" - és eljött hozzájuk a Názáreti? Mintha mi is, ma is a messiást várnánk: majd ha eljön, mi is követjük az új megváltót. De az új (vagy ősi) eszmék már itt vannak több ezer éve: a szeretet, a szolidaritás, a másokkal való azonosulás, az erőszakmentesség, a természettel való összhangban élés, a Mindenséggel való egység, az evolúció továbbvitelének eszméje.

Ha másként élünk, példát mutatunk. Ne csak a piacon kapható ponyvairódalom és vásári filmek alapján képzeljük el életünket, legyen más példa is. Az amerikai anabaptisták, a magyar Bokor-közösségek, az izraeli kibucok, a kis nyugat-európai közösségek példája, tanúságtétele... Kérdés, hogy van-e joga kinek-kinek, másnak mitsem ártva, másként élni, hagyja-e egy adott

társadalom, hogy valaki másként gondolkozzon, mennyire türelmes állampolgáraihoz?

Hányszor vetődött fel csak az utóbbi néhány évben az ITDK teaházában, hogy menjünk vidékre, hányszor álmodoztak együtt a lassan őszülő hajú fiatalok... A közösségi eszményt hirdető szocializmus nem támogatta a közösségeket, a másként gondolkodókat. Ma több a lehetőség, mint korábban, s megvan erre az igény. Olvasom a Kék Bolygóban, a Zöld Kör lapjában: "Elhagyom a várost: Hosszas szenvedés után (élet a fővárosban) döntő elhatározásra jutottunk: életünk hátralevő hányadát gyökeresen más viszonyok között kívánjuk megélni...a múlt értékeit és nyugalmat keressük..."

Utópia-e mindez? Ne kérjétek számon tőlem a gazdasági tanokat, kidolgozták azt már régen. Létezik a "harmadik út" gazdaságtana, a gandhiánus vagy "buddhista" (Schumacher-féle) gazdaságtan, Herman Daly, Hazel Henderson vagy akár Sarkas gazdasági elmélete. Nem kívánok ezzel foglalkozni, mert szilárdan vallom, hogy a tudati átalakulás az első - az meghozza a másféle gazdaságot, államot, társadalmat, életet.

Hogyan? Netán nem a lét határozza meg a tudatot, mint évtizedeken át tanultuk, hanem a tudat a létet?

Van-e erre esély? Van, de ehhez alapvetően meg kell, hogy változzon a tudatunk. Nem várható senki mástól, mindenkinek tudnia kell: "rajtam is múlik". Mindegy, hogy minek nevezem ezt: fordulópontnak (Capra), a tudat zöldülésének, ökológiai tudatosságnak (Skolimowski), tudatváltásnak (Peter Russell) vagy a vallások zöldülésének.

A lényeg, hogy el kell jutnunk az újfajta tudatossághoz. Ez nem csekélység és nem megy máról holnapra. Nem az a fontos, hogy hol tartunk ezen az úton, hanem hogy elinduljunk rajta: a földi élet, a tudat kiteljesedésén munkálkodjunk.

FARAKAS ISTVÁN

GAIA-ISTEN

A Nap szikrázó keménységgel pattant ki a gödöllői dombok mögül. Egyetlen felhőfoslány sem jelezte jöttét. Az erdővel borított, fekete gerinc és a halványkék ég találkozása hirtelen kilyukadt és a tátongó lyukban megjelent a Nap. A korábbi napok esői és szelei tündöklő tisztaságúvá mosták, söpörték a város levegőjét úgy, hogy még a Naszály is olyan közelinek látszott, mintha a Margit szigetből nőne ki. A város máskor pompa, morajló zaja most élesen csikorgott, dübörgött, hömpölygött át a Gellért hegyen és a testetlen levegőben a galambok úgy szálltak, mintha a zaj szárnyán repülnének a budaörsi lápok felé.

Ilyenkor, szeptember elején, itt Pesten hat óra körül kel a Nap. Így volt ez abban az évben is, amikor Gellért püspököt legurították innen néhány társával együtt, így volt akkor is, amikor innen ágyúzták a törököket a Vár

visszafoglalása előtt. De valami mégis más. Más, mert még ötven évvel ezelőtt sem néztük úgy a Napot, ahogy ma nézzük. A Nap, volt már Isten az egyiptomiaknál és az inkáknál, volt már a Föld körül keringő fényesség a sötét középkorban, volt a Naprendszer csillaga Kopernikusz idejében, volt már minden élet energiaforrása, de még sohasem volt eddig a földi élet ellensége. Ez egy új szerep a számára. Valószínű, hogy ha nem társul ehhez a szerepéhez a Föld állapotának általános romlása sohasem jövünk rá erre a tulajdonságára, mert sem érzéklni, sem mérni nem tudnánk a bajok okát, az UV-B sugárzást. A bőrrák és a sugárzás egyéb káros hatásai azok közé a titokzatos betegségek közé tartoznának, melyek bizonyos körülmények között, bizonyos területeken jelentkeznek, nem rendszeresen, de tömegesen és ugyan úgy elmúlnak, mint a járványok, amikor még nem tudták gyógyítani az őket kiváltó betegségeket. De mi is ez az egész: a Föld állapotának általános romlása? Mi ez az ökológia? Mi köze az emberhez? Mi köze a civilizációhoz?

Azt mondják: a tudomány egyik ága. Olyan ága, amely a természeti jelenségek belső összefüggéseit és a civilizációs jelenségekkel való kölcsönhatását vizsgálja. De miért lett ez olyan fontos? Mindig voltak civilizációk, kultúrák és természeti jelenségek is. Mindig voltak természettudományok, melyek a megfigyelhető jelenségekből igyekeztek törvényszerűségeket kiolvasni. Akkor most mi ez a köznapi ökológia? Lehetséges, hogy a "baj" gyökerei talán valamikor a kopernikuszi időkben, vagy még előbb az ezredforduló tájékán kezdődtek, amikor az európai emberiség szeme nyiladozni kezdett a külvilágra és azt vizsgálni kezdte, eleinte mint Istentől függő, de a végtelenség vonzásával rendelkező, később mint Istentől független valamit. A dolog mai állapotához úgy jutott el, hogy vizsgálódásai rendre elérték a végtelen határait. Eljutott a táguló világtérben száguldó 10n galaxisig, a 10n elemi részecskéjéig és azoknak energiahullám természetéig, a génmanipulációig és az idő sebesség függőségéig. Eljutott a tudat alattihoz és a tudat felettihöz és eljutott a tudatos lét hihetetlen mértékű manipulálásának képességéhez. Közben a kultúrájából civilizáció lett, a falvaiból megapoliszok, a cserekereskedelméből multinacionális bankrendszer és az ember alkotó-teremtő képességéből a technika szabályozta - tehát lélektelen - másoló művészet és bémunka. Mindent elért, amit el lehetett érni. Mindent megtudott, amit ésszel fel tudott fogni, mégis valahol a belseje és a környezete kárt szenvedett. A tudomány még egyetlen ismert kultúrában sem jutott ilyen messzire. Egyetlen kultúrában sem volt akkora a baj a civilizáció és a természet kapcsolatával, ezért nem volt szükség ökológiára. Baj mindig volt, de csak helyi, mint az aztékoknál az öntözési probléma, vagy az antik görögöknél az erdők kiirtása. A kultúra elpusztult, a civilizáció megsemmisült, de a természet maradt, illetve saját törvénye szerint alakult.

Érdekes módon azonban ez a tudomány - az ökológia -, melynek talán hivatása lenne az összes tudomány integrálása a természeti törvények és társadalmi-erkölcsi törvények közötti összhang - az élet - fenntartása érdekében, éppen nem tudományos formában fejt ki a legfőbb hatását és válik "népszerűvé". A tudományos forma alatt azt értem, hogy kialakul egy sajátos nyelvezete, amelyet egyre kevesebb számú tudós ért csak meg, szűk körű konferenciákon és kis példányszámú szakmai folyóiratokban publikálják eredményeit és ezek, hosszú időn keresztül jóformán semmilyen hatással nincsenek a hétköznapi emberek életére, majd az eredmények látványos és kevésbé látványos, köznapi alkalmazásai során kiszolgáltatódnak a pénzvilágnak. Ezzel szemben az ökológia hétköznapi, mondhatnám mindennapi "tudománnyá" vált a Greenpeace akciónak nyilvánossága, a multik környezetkímélő termékeiről szóló reklámok, a különböző rituálékkal egybekötött világünnepségek (- Napja, - Éve, stb.), a nyugati világ (Japánt is beleértve) civil szervezeteinek akciói, a nagyvárosok mindennapi politikai vitái és a számtalan egyesület, club, társaság révén. Ez persze nem jelenti azt, hogy nem létezik egy szigorúan tudományos mag, de ezek tevékenységének nyilvánossága össze sem hasonlítható az előbbivel. Persze nem állítható, hogy minden falusi tanító tudományosan képzettnek nevezhető az ózonpajzs-problémával kapcsolatban, de bizonyára többet tud róla, mint a relativitás elmélettel kapcsolatos legújabb kutatásokról, vagy a génebézészet egészéről. Ez utóbbinak például igen nagy védelmet nyújt a speciális - latin - nyelv.

Mi lehet ennek a nagy népszerűségnek az oka? Valószínűleg már közhely számba megy az a megállapítás, hogy a minden határt nélkülöző technikai fejlődés váltotta ki a Föld állapotának romlását. Ez a fejlődés a nyugati, európai országokból indult ki - ide értve ma már az USA-t, Kanadát, Japánt, Dél-Afrikát is - de káros hatásait éppen nem itt, hanem a Föld másik felén, keleten és délen fejtette ki. Mégis, az ökológiai tudomány népszerű változata - a mozgalom - nem itt, hanem éppen a keletkezés helyén - ahol pedig a hatások elleni védelem, az anyagi lehetőségek bőségesebb megléte miatt jóval nagyobb - jelentkezett. Ez valószínűleg az említett területek magas népsűrűsége, az itt élők magasabb erkölcsi érzékenysége és a telekommunikáció áldásos hatásának köszönhető, de biztosan közre játszott a magas iparosodottsággal együtt járó légszennyezés és ivóvíz szennyezés is - bár ennek mértéke össze sem hasonlítható egy századeleji középanyolai bányászváros levegő-, víz- és környezet-szennyezésével s ott mégsem alakult ki ökológiai mozgalom, pedig ökológia, mint tudomány már létezett.

Az igazi okot abban vélem felfedezni, hogy néhány, fenyegetett és a nyugati erkölcs szabályai szerint érzékeny embernek elege lett a korlátlan hatalmú technika, a pénz, a sebesség, az információtömeg, a reklám, a tisztaság- és egészségmánia, a sport és

motorizáció isteneinek uralmából. Ez a düh nyilvánul meg még ma is a Greenpeace aktivistái, az utolsó játszóteret botokkal védő városlakók, de a szent földjüket civilizálni akaró bulldózerek elé fekvő bennszülöttek tetteiben is. De a világ nem ilyen egyszerű. A düh önmagában nem elegendő. Sehol nem volt elegendő, ahol egy új társadalmi, kulturális rend volt kialakulóban. Meg kell születnie annak a néhány embernek, aki valószínűleg tudatlanul, de új úton kezd járni. Egy Püthagorasnak, egy Leonardonak, talán egy Lovelocknak. Minden esetre olyannak, aki nem elégszik meg a technikai fejlődéssel, talán egyáltalán nem is érdekli, de érzékeny mindarra, amiben ma az ember hiányt szenved, amit elfelejtett, az élet szeretetét, a közösség -, a barátság szellemét és az önismeretet. Lovelockot azért hoztam fel példának, mert az ő Gaia elmélete valamit sugall abból, ami elveszett. Életnek, élőlénynek fogja fel az anyagot, a földi bioszférát. Ez egész más, mint a materialisták mérhető, megszámlálható anyaga. Az élet nem mérhető. Az élet van, vagy nincs. Az élet nem fejlődik, nem halad, nincs ideje, történelme, hanem burjánzik, tenyészik. A virágos rét nem egy mérhető, pénzben kifejezhető valami. Teljesen értelmetlen azt mondani rá, hogy ennyi és ennyi széna terem rajta, vagy másfél hektár, vagy 2 millió forint. Ez semmit sem mond arról, hogy ez egy virágos rét. Az a szemlélet, hogy ez élet, alapvetően különbözik attól, hogy ez ennyit ér. Nemrégiben olvastam a tékozló fiú történetét és itt, a Gellért hegy tetején, szemben a napfelkeltével eszembe jutott a párhuzam a civilizációnk - a "fejlett", nyugati - és a példabeszéd között. Azon gondolkodtam, hogy vajon hol tart most a történet. Az atyai házat már elhagyta az európai civilizáció - a tékozló fiú. Már nem él köreiben Bach, Rembrandt, Michelangelo, Szt. Bernát. Már az örökség sincs meg, Liszt, Manet, Rodin, és Kant sem. Már valószínűleg moslékot eszik, mint éhező disznópásztor és honvágya támad az atyai ház gazdagsága és szeretete iránt. Mielőtt éhen hal, meg kell tennie azt a lépést, ami visszaviszi az atyjához, aki díszes köpenyébe öltözteti és a hízott tulkot levágatja hazatérte örömeire. Ez a civilizáció is - Spengler szerint mindegyik - végig járja ezt az utat. El kell pusztulnia - haza kell találnia -, hogy helyet adjon az újnak. Az új látható jelei közé tartozhat az ökológiai mozgalom is, mert mindannak ellene mond, ami a jelen civilizáció "vívmánya" és mindent éltet, ami az étellel kapcsolatos.

Az emberek, akik ebben a feszülésben-játékban élnek, nagyrészt fiatalok - akik szinte "hivatalból" mindent másképp akarnak csinálni, de vannak öregek is és családos középkorúak. A fiatalok még saját jövőjüket féltésből, a középkorúak a gyerekeik jövőjére hivatkozva, az öregek pedig unokáik miatt tüntetnek, emelik fel a szavukat, írnak, beszélnek, cselekednek. Vannak köztük kemény racionalisták, materialisták, vallásosok és vallástalan hívők és semlegesek, kíváncsiak, divatkövetők, vagy csak a társaság miatt összejárók, de szakemberek, kutatók, oktatók és tanárok, és filozófusok

is. Mi kötheti őket össze? A félelem? Az élet féltése? Nem valószínű. Ők is tudják, hogy az élet elpusztíthatatlan. Nemrég jelent meg egy cikk a Science-ben, amely beszámolt egy kísérletről melynek során egy borostyánkőbe ágyazódott, kb. 40 millió éves légyben talált baktériumot életre keltettek. Valószínűbb, hogy az emberiség féltése, vagy az emberi faj féltése. Bár ez sem valószínű, mivel mindkettő csak üres fogalom. Kb. olyan ez, mintha a galaxisunkat félténem egy másik galaxistól. Félteni, aggódni értelmesebben csak azt, azért lehet, amit látok, érzek, hallok, tehát hatással lehetek rá, kapcsolatban vagyok vele, tehát tényleg a gyerekemért, az unokámért, az életemért, vagy a mellettem álló életéért, vagy legtágabban egy általam ismert közösségért (falu, iskola, vallási közösség, munkahely, párt, egyesület, club). Esméket, tanokat, vallást, hazát, kultúrát nem félteni kell, hanem tudni, hogy mi az amit tehetek a magam helyén és azt megtenni. A többi csak üres fecsegés, felesleges kakaskodás és olyan cselekedetek tömege, ami ellene dolgozik az eszmék, a tanok, a vallások, a haza, a kultúra természetes életének, sorsának és halálának, tehát élet ellenes. Mindent megtenni, ez ma a lelkes, az aggódó, tehát elkötelezett, a tevékeny emberek jelszava. De a mindent-megtenninek két iránya van. Egy kifelé és egy befelé. Az önzetlenséget csak akkor fogadom el, ha az ismerd meg önmagadat életforma a pusztulásba vezet - mondja Nietzsche. De mi van akkor, ha az ismerd meg a világot életforma és civilizáció vezet pusztulásba?

Tudom-e, hogy mi az én utam? Kell-e egyáltalán tudnom? Úgy gondolom, nem tudom és nem is kell tudnom. Majd kialakul magától. Ahogy a búzaszem sem tudja hogyan lesz belőle hajtás, gyökér, fű, kalász, csak egy napon azt érzi, hogy sarlót eresztenek rá, mert megérett. Nem jó a félelem és a féltés sem befelé, sem kifelé. Ha a világot akarom - féltésből, félelemből - megmenteni, akkor a világhoz kötődöm. De mi máshoz kötődhetnék? És itt jön a vallásosok problémája. Egyetlen vallás sem foglalkozik a világ dolgaival, csak másodlagosan, az erkölcs, az etika, a morál kapcsán. Isten és az ember kapcsolatával foglalkoznak még akkor is, ha nem adnak nevet a transzcendensnek. Egy vallásos természet-, környezetvédő valahol belül meghasonlott ember. A szíve van kettéhasítva. Az egyik fele Istenhez húz, a másik fele az élethez. "Ahol a kincsetek, ott a szívetek. Nem szolgálhattok két úrnak." Élete állandó lelkiismeretfurdalás, mert egyiknek sem tud teljes szívvel áldozni. Megszegi a természeti törvényeket és ezzel együtt megszegi a vallási - etikai - törvényeket. Lelekiismeret furdalása egyre újabb és újabb tevékenységekre serkenti, mely tevékenységek kapcsán összeütközésbe kerül környezetével és ismét megsérti az etikai törvényeket. S mire a lelkiismeretét helyrehozza rájön, hogy Isten országa valahol elmaradt útközben. Ezért helyzete jóval nehezebb, mint a nem vallásos hívőké, vagy hitetleneké. Nem mintha ez utóbbiaknak nem lennének etikai korlátaik. Ezek átlépése nem párosul

azonban Isten országa elveszésének gyötrelmes gondolatával. Ezért nem "zöldek" a keresztények és ezért mondta egy kedves barátunk az egyik találkozásunkkor, hogy nem szabad a kettőt - a vallást és a "zöld"-séget - összekeverni. Kapcsolatot talán egyik nagy szentünknek a mondása alapján lehetne teremteni: "az emberek ügye Isten ügye és Isten ügye az én ügyem". Nincs más megoldás egy vallásos számára: szentté kell válnia.

A végtelenség megismerésére áhító és vállalkozó fausti lélek végnapjait éli - mondja Spengler. Az új lélek kialakulása már bizonyára elkezdődött. Még szinte semmit sem "tudunk" róla. Talán csak annyit, hogy valami egészen "új" látásmódot - vagy talán valami nagyon régit, ismét előkerült -, kíváncsiságot, kell felmutatni, mint amilyen Leonardoé volt, amikor halottakat boncolt, repülő szerkezetet tervezett, vagy a lelket akarta ábrázolni a festővászonon. Gaia már volt isten. Zeus már csak az unokája. Lehet, hogy elérkezett az ideje, hogy ismét egy legyen az új istenek között. Mert, hogy isten lesz az biztos. Már élnek és virulnak a társadalomból, a civilizációból, a megapoliszokból kivonulók, akik a régi vallások rituáléit nem használják, de újakat fejlesztenek ki rendszerint azok keverésével, népiesítésével, vagy éppen vallástalanul a régi természeti népek, vagy indián törzsek szertatásait veszik át modernizálva. Egyre gyarapszik az állatvédők, a növény-erdő védők tábora, az egyesületek, klubok, akciók száma. Szimbólummá válnak kihalófélben lévő növények, állatok. A természet- és környezetvédelem, az élet védelme lassan fedőnévévé válik minden olyan mozgalomnak és akciónak, ami a pénzvilág, a hatalom és a technika gátlástalan terjedése és annak az emberi környezetre gyakorolt káros hatása ellen irányul. Ilyen méretű terjedéssel talán még a nagy vallások sem dicsekedhetnek. Talán azért, mert azok keletkezése környékén nem volt ekkora a fenyegetettség érzése (bár Krisztus követői az apokalipszist az egészen közeli jövőben várták). Ez alatt a zászló alatt küzdenek vallásra, fajra, nemre való tekintet nélkül a levegőt-, a

varangyokat-, az erdőket-, az ózonpajzsot-, az iszákosokat-, a narkósokat-, az éhezőket-, a hontalanokat-, a beteget-, a haldoklókat mentő legtöbb polgári, önkéntes szervezet, csoport, közösség. Mindennek, mindenkinek van segítője, támogatója önkéntesen, fizetség nélkül, önzetlenül. Ők, az erejükhez mérten mindent megtevéők, az "irgalmas szamaritanusok". Csak a szükségeset tartják meg, a többit mind odaadják a támogatottaknak - pénzt, időt, energiát. Talán még irgalmasabbak, mint a szamaritanus, mert ő sem az idejét, sem a pénzét nem felezte meg a bajba jutottal, nem is költözött össze vele. Segített neki, gondoskodott róla, aztán ment a maga útján. Igen - visszafelé valószínűleg benézett a fogadóba, hogy elszámoljon a kocsmárossal, de több semmi.

Ha az ember eltúloz valamit az a kárára válik. Ha sok sárgarépát eszik meghal A-vitamin mérgezésben, ha sok vizet iszik akkor is meghal, ha sokat sportol szívnagyobbodása lesz, ha sokat beszél nincs ideje másra figyelni, ha sokat foglalkozik az evangéliumokkal elveszti a vallását. Ha sokat aggódik az élet miatt elveszti a hitét. Ha sokat aggódik a világ bajai miatt, nem veszi észre a mellette állót, a feléje nyújtott kezét. A zenekar akkor játszik csodálatosan, ha harmónia van a hangszerek játéka között, a költemény, a festmény akkor szép, ha rezonál a lelkemmel, de a marhapörkölt sem akkor jó, ha túl zsíros, vagy túl paprikás. Már lefelé ballagok a Gellért-hegyről. Már belep a zaj, a nyüzsgés. Már előnti az agyamat a napi teendők követelődő áradata. Már a kezem sem látszik ki a sodró forgatagból. A Nap szikrázik a Vásárcsarnok kerámiáján és a Rózsadomb villáinak ablakai tüzet fognak s magasan, fenn, szembe a Nappal egy szürke gém evez méltóságteljesen, gondtalan könnyedséggel, teljes összhangban a világmindenséggel.

1995. szeptember 11.

KODÁCSY TAMÁS

HOGYAN ÚZZUK EL AZ EGYHÁZI DÉMONOKAT?

A démon a daiomai görög igéből származik, amely megosztást, szétosztást jelent. Ez a megosztás utalhat a halál istenére, amely a meghaltak testét csoportosítja, vagy a sorsra, amelyet kiszabnak, de igazán nem tudjuk meghatározni a szó gyökerét. Mindenesetre a hasadás és kétértelműség olyan felemás állapot, amely képtelen saját magától egészzé alakulni. Olyan gyógyításra van ilyenkor szükség, amely egyesíti a szétválasztottakat, amely összekapcsolja a széthasadtakat, és egyértelművé teszi a kétértelműt. A kétértelműségbe ragadt élő szervezet saját erejéből képtelen ezt megtenni, csak Isten Fiában oldódhat ez meg, akinek emberré lételevelével összekapcsolódik a mennyei és földi, az egyetemes és konkrét, az egész és a széthullott.